

Домашнє господарство як власник і споживач. Бюджет домогосподарств.

План

- *Домашнє господарство.*
- *Раціональне споживання.*
- *Права споживачів*
- *Доходи домогосподарств*
- *Витрати домогосподарств. Заощадження.*

Домогосподарство –це самостійний об'єкт ринкових відносин, група фізичних осіб, об'єднаних місцем проживання і спільним бюджетом.

Натуральне господарство → товарне виробництво

- Домогосподарство у ринковій економіці є **власником** та **споживачем** економічних ресурсів.
- Є найбільшим постачальником ресурсів на ринок.

Домогосподарство → праця(робочий капітал) + фізичний капітал
фінансовий капітал + земля + підприємницькі здібності → ринок

Робота з підручником: «Зачароване коло» або ефект доміно? (с. 194)

Ресурси домогосподарств

Із моделі кругообігу ресурсів, товарів і грошей легко визначити того суб'єкта, заради якого відбувається вся господарська діяльність. Це сім'я, родина. Саме в сім'ї відображається стан економіки будь-якої країни і досягнення її головної мети — задоволення потреб. Величезне значення у формуванні добробуту родини має право власності на ресурси. Чим більше ресурсів є у власності сім'ї, тим більш заможними є члени цієї родини. Право власності з юридичного погляду має три аспекти:

Якщо розглянути житло як основний об'єкт власності родини, то власником його можуть бути або хтось з батьків, або всі члени родини разом. Разом вони також можуть і користуватися будинком чи квартирою, або здавати їх в оренду

**ВОЛОДІНН
Я**

**КОРИСТУВАН
НЯ**

**РОЗПОРЯДЖЕН
НЯ**

Ресурси домогосподарств

- нерухоме майно
- професійні навички
- підприємницькі здібності
- цінні папери
- депозити
- винаходи, твори

Доходи домогосподарств

- рента, орендна плата
- заробітна плата, гонорари
- прибуток від власної справи
- дивіденди
- відсоток за банківськими вкладками
- роялті

Витрати домогосподарств

- харчування
- житло і комунальні послуги
- одяг і взуття
- побутові речі
- меблі, техніка
- медичне обслуговування
- освіта
- культура і відпочинок

Про що говорить закон Енгеля

Структура споживання родин може свідчити і про рівень заможності. Німецький економіст Ернст Енгель відстежував статистичну залежність між рівнем споживання продуктів харчування і рівнем доходів домогосподарств, яка отримала в економічній науці назву Закон Енгеля. Закон Енгеля: чим бідніша сім'я, тим більшу частку всіх витрат вона має виділити для придбання продуктів харчування. У міру зростання доходів сім'ї питома вага витрат на харчування скорочується, частка витрат на житло, світло, одяг, паливо майже не змінюється, а питома вага всіх інших витрат збільшується.

Частка сукупних споживчих витрат домогосподарств

України в 2016 році

Структура сукупних витрат домогосподарств України в 2016 році

Основні напрямки використання доходів у сім'ї:

- **Витрати на товари** (харчування, одяг, взуття, меблі, техніка...)
- **Витрати на оплату послуг**
- **Виплачені трансфери**(податки, збори та штрафи)
- **Заощадження** (в банку або вдома)

Як планувати та підсумовувати сімейний бюджет

Сімейний бюджет — це план або фактичне сумування доходів і витрат родини за певний період (місяць, рік).

Споживацька поведінка – формування попиту споживачів на різні товари та послуги з урахуванням їхніх доходів, особистих смаків та вподобань.

❖ **Завдання №1:** проаналізуйте свою можливу поведінку та вкажіть, на що впливатиме ваш вибір (підручник с. 195)

Поняття «корисність»: загальна та гранична

Загальна корисність – задоволення від споживання певного набору життєвих благ.

Гранична корисність – відображає ступінь гостроти, актуальності потреби (дорівнює приросту, збільшенню загальної корисності внаслідок придбання додаткової одиниці блага)

Етапи раціональної поведінки споживача:

1. Усвідомлення потреби здійснення покупки певного товару або послуги;
2. Пошук інформації щодо товару або послуги;
3. Оцінка можливих варіантів покупки;
4. Ухвалення рішення.

❖ **Завдання №2:** проаналізуйте, які можливі дії споживача (підручник с.196)

Права споживача – комплекс загальнообов'язкових, формально визначених правил поведінки, яка встановлюються і гарантуються державою для врегулювання взаємин між покупцем та продавцем.

□ *Документи, що регулюють права споживачів:*

- ✓ *«Керівні принципи захисту прав інтересів і прав споживачів»* - Генеральна Асамблея ООН, 1985 р.;
- ✓ *«Акт про захист прав споживачів»* – Міжнародна організація споживачів «Консьюмерз Інтернешнл»;
- ✓ *«Захист прав споживачів»* – Закон України.

ПРАВА СПОЖИВАЧА

- ❑ Право на безпеку
- ❑ Право на отримання інформації
- ❑ Право на споживчу освіту
- ❑ Право на компенсацію
- ❑ Право бути вислуханим
- ❑ Право на вибір
- ❑ Право на задоволення основних основних потреб
- ❑ Право на здорове довкілля

Завдання №3: проаналізуйте, які права споживача не були порушені під час здійснення останньої вашої або родинної покупки.

Суперництво між суб'єктами ринкової економіки за найкращі умови виробництва та вигідну позицію на ринку – це свобода вибору

Так

Ні

Сукупність осіб, які спільно проживають, забезпечують себе всім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують і витрачають кошти.

домогосподарство

підприємці

споживачі

підприємство

Позначте неправильне твердження.

- ✓ Домогосподарство може складатися з однієї і більше осіб.
- ✓ Це поняття ширше, ніж сім'я, тут визначальним є спільне проживання та ведення спільного господарства,
- ✓ Ці особи можуть перебувати або не перебувати в родинних стосунках.
- ✓ Домогосподарства виступають на ринку як споживачі

Це частина доходу, яка залишається після сплати податків, інших обов'язкових платежів, витрат на споживання.

бюджет

заощадження

фінанси

капітал

Ціна однієї національної валюти, яка визначена в грошових одиницях інших країн, — це:

Ринкова рівновага

Бартерний обмін.

Валютний курс.

Емісія грошей.